

# TWENTSE

# POST



**MAANDBLAD VOOR TWENTE**

HET LANDSCHAP – DE STRUCTUUR  
DE NATUUR – DE MENSEN – HET  
LEVEN – DE CULTUUR – DE VOLKS-  
TAAL – DE GESCHIEDENIS – DE GE-  
BRUIKEN – DE STREEKBELANGEN  
DE ALGEMENE ONTWIKKELING

HFD. RED. J.W.M. GIGENGACK

NR. 5 MEI 1969 8<sup>E</sup> JRG.

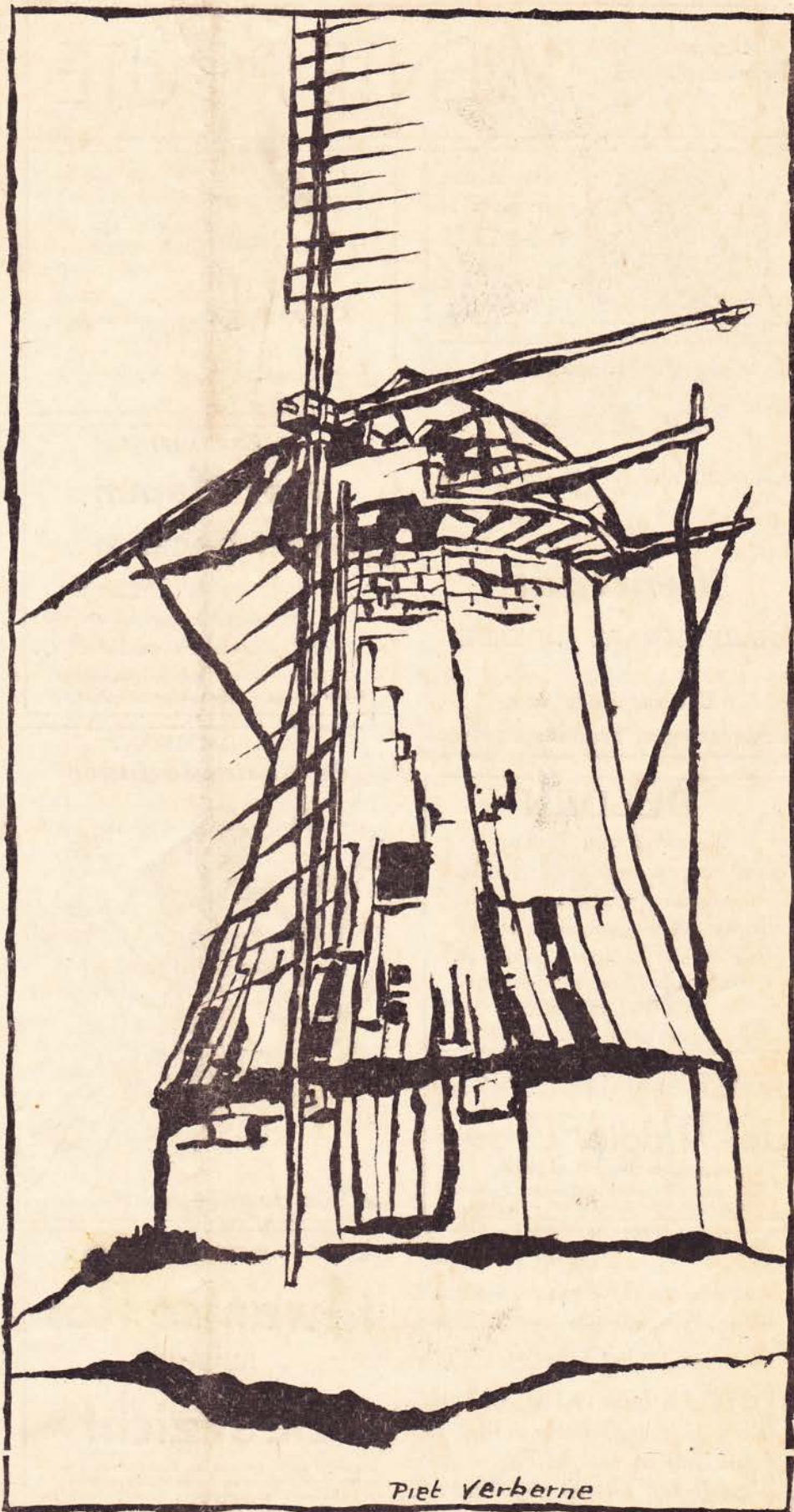
◆

## *de molens van Denekamp*

◆

Redactie en Administr. TWENTSE POST  
(waarin opgenomen tijdschrift Twenteland)  
Beekstr. 5<sup>1</sup> Hengelo (O.) Tel. 17987  
Amsterdam-Rotterdam Bank, Hengelo  
Postrekening: 820018 t.n.v. Twentse Post  
Abonnements-prijs f 4.80 per jaargang  
Losse nummers 50 cent per exemplaar

Advertentie-tarieven op aanvraag. Gehele of gedeeltelijke  
overname van artikelen enz. zonder toestemming van de Uit-  
geefster verboden. Alle publicaties blijven eigendom v.d. Uitg.



*Piet Verberne*

Bekende  
pleisterplaatsen  
op de

# TWENTE-ROUTE



## Havezathe Het Everloo

Bekend om de  
pannekoeken  
**VOLTHE**  
(bij Oldenzaal)  
Tel. 05411 - 244

## Cafe - Restaurant

### 'de Engel'

LANGESTRAAT 56, DELDEN

## Hotel

### 'Centraal'

MARKTSTRAAT 6, DELDEN

Diverse zalen voor  
vergaderingen, bruiloften, partijen

## DELLEN

De parel van Twente  
Prachtig natuurschoon, grootste  
eikenbossen van Europa, oud  
stadje, vele monumenten. Pri-  
ma hotels, camping, pensions.

Vraagt inlichtingen en folder bij:

**VVV-DELLEN**

Bureau: Langestraat 70, tel. 05407-1338

## HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT

### de Mooie Vrouw

(TEVENS BENZINE-STATION)

Een van de oudste zaken in Twente  
OOTMARSUMSESTRAAT 488 - ALMELO

VOOR 'N GOED RESTAURANT  
met een heerlijke maaltijd stopt U  
tijdens Uw Twenteroute natuurlijk bij

zaal voor 60-300 pers. beschikbaar voor feesten en diners

BUURSE

TEVENS EEN UITNODIGING  
om plm. 500 meter verder een  
frisdrank of een hartig hapje te  
gebruiken bij het gezellige café

## CAFÉ-RESTAURANT

### 't Twentse Ros

## « Beekzicht »

prachtig gelegen aan de Buurserbeek, met  
serre voor 100 pers. en grote speeltuin.  
[Beleefd aanbevelend; Fam. Winkelman

## Tubbergen met Vasse en Hezingen

Rustige, bosrijke  
omgeving

Eenvoudige en  
gemoedelijke be-  
volking

Lage pension-  
prijzen en lage  
tarieven.

Inlichtingen V.V.V. Tubbergen

## CAFÉ-RESTAURANT

### Het Wapen van Beckum

(Eigenaresse Wed. Boenders)

Speciaal ingericht  
voor diners en partijen

(Gelegen aan de weg Hengelo-Haaksbergen)  
Prima keuken - Ruime pakeergelegenheid

## CAFÉ-RESTAURANT

### „de Rustende Jager”



in het ongerepte Bentelo

## - Denekamp -

om zijn natuurschoon, zijn beziens-  
waardigheden, waaronder een natuur-  
historisch museum, en zijn goede logies  
acomodatatie, zeer bekend als

### VACANTIEOORD

biedt tevens gunstige gelegenheid voor  
INDUSTRIEVESTIGING

Voordelig terrein. ruime arbeidsmarkt, bevolking  
volkomen industrie-mind. Inl. bij het Gem.huis.

## Rijssen

DE GLIMLACH  
VAN  
TWENTE

\* Een typisch landstadje temidden van de bossen  
\* Een ideaal oord voor een rustige vakantie  
INLICHTINGEN VVV RIJSSSEN TEL. 2303

## „de kop'ren smorre”

Twents ethoes in Maarkel

an de grote weg van Hengel naar Deamter  
[Twentse specialiteiten]

WAAROM NAAR:

## Ootmarsum?

Karakteristiek stadje, rijk  
aan folklore, bos en hei,  
A.N.W.B. — oriënteertafel,  
't hoogste punt van Twente.

Schitterende vergezichten  
over Twente en Duitsland  
NIEUW verwarmd openluchtzwembad!

## 'schep ijs - vers ijs'

VELE SMAKEN IN  
COUPES & SORBETS

## Ijssalon 'BORNE'

(Ook voor frites, kroketten enz.)  
Grotestr. 185 - tel. 05409/1000

## Hotel Haarhuis Zenderen

In 't herte van Twente

Samen sterk! - Koopt bij de  
adverteerders van dit blad!

## MONUMENTEN

### DE MOLENS VAN DENEKAMP

#### WATERMOLEN SINGRAVEN

De watermolen 'Singraven' te Denekamp behoort vanouds tot de grootste in het Oosten des lands. Oorspronkelijk lag de inrichting van deze naam niet aan de Dinkel, maar aan de Omvloed of Omdinkel. De lokaal-historicus Dingeldein noemt als vermoedelijk bouwheer de Bisschop van Utrecht, zijnde de grootste toenmalige grondeigenaar van het land. Dezelfde auteur toont in zijn boek 'Singraven'<sup>1)</sup> op deugdelijke gronden aan, dat de tegenwoordige watermolen aan de Dinkel omtrent 1450 moet zijn gebouwd.

Uit oude rekeningen blijkt, dat tussen 1634 en 1651 gemiddeld niet minder dan 6600 mud graan werd gemalen. Naast de koren-molen draaide ook de oliemolen op volle toeren, vooral in de drukke tijd van de nazomer, wanneer de oogst binnen was en 't aanbod van raap- en koolzaad bij de olieslagerij het grootst. Aanzienlijke kwantums — waaronder één van 24 last — werden ook in Holland gekocht, te Zwolle opgeslagen, en per schuit naar 't Loo vervoerd, de Twentse binnehaven bij Dulder, vanwaar het zaad per as naar Singraven werd getransporteerd.



Op het begin van de Omdinkel — niet ver verwijderd van de koren- en oliemolen — stond in de 17de eeuw bovendien een zaagmolen, dat thans is verdwenen maar waarvan het voorkomen door de kunstschilder Meindert Hobbema omtrent 1663 in een schilderij werd vastgelegd; ('*Village with watermills*'; Louvre, Parijs).

Na 1795 was het recht van de wind — tot dan toe een zogenaamd '*heerlijk recht*' — vrij geworden, zodat alom in de buurt windmolens werden opgericht, die konkurrenten werden van de Singraver watermolen.

#### BRANDEHOF'S WINDMOLEN

Bij Kon. Besluit van 24 nov. 1816 werd aan Lambert Brandehof (landbouwer te N.-Deurningen), Albertus Keizer (winkelier te Denekamp) en Derk Bloemkamp (timmerman ald.) machtiging verleend om in de nabijheid van het dorp Denekamp — aan de Lattroppestraat — een windmolen te stichten, onder voorbehoud van het recht van derden, die zouden menen door die molenbouw benadeeld te zijn.

Niet zodra werd dit besluit bekend, of Marc Anton markies de Thouars, heer van Singraven, die met '*grievende aandoening*' daarvan kennis had genomen, diende een bezwaarschrift bij de koning in;<sup>2)</sup> Hij was eigenaar van de watermolen aan de Dinkel, die volgens hem in staat was per uur een halve last rogge te malen en dus veel meer dan voor ingezetenen van Denekamp en aangelegen boerschappen genoeg zaam was.

Na veel heen en weer gepraat tussen diverse instanties, kon eindelijk in 1818 het begonnen werk worden voltooid. Onder een wapenschild met het jaartal 1818 — gehouden door twee leeuwen, liet men de volgende inscriptie beitelen:



*Tot lof van God alleen,  
Tot nut van iedereen  
En voordeel van ons beiden  
Was het, dat wij gerust  
En van geen kwaad bewust  
Den eesten steen hier leiden.*

(Vermoedelijk was de timmerman Derk Bloemkamp geen vennoot, doch enkel de ontwerper en bouwmeester van de molen.) Eveneens in 1818 liet de teleurgestelde heer van Singraven een windkorenmolen bouwen op het Westerveld te Lattrop, om zich zo goed mogelijk voor geldelijk nadeel te vrijwaren.

Omtrent het midden van de 19e eeuw (vóór 1853) verkochten de erfgenamen Brandehof de windmolen aan mr. Johannes Theunis Roessingh Udink, die in 1829 eigenaar was geworden van het landgoed Singraven met watermolen.

Diens zoon Joan Melchior Roessingh Udink, wonend op 't Huis Noord Deurningen, verkocht de Brandehof's molen plus twee huizen met erven, bouwland en heide voor f 4.000.— aan Herman Börgelink (zoon van Jan Börgelink, de pachter van de vorstelijk Bentheimse windmolen te Gildehaus).

In 1855 waren Herman Börgelink en diens broeder Gerrit pachters van de Singraver watermolen en van de Brandehof's windmolen. (zie verder blz. 5)

# oldenzaal



## GESCHENKBON



G. morselt p.

Zoveel schitterende geschenken...  
En evenzoveel verschillende smaken.  
Geef een geschenkbbon.

**Blij met een geschenkbbon**

### G. Morselt

Voor  
een deskundig uitgewerkte

## C.V.-installatie

### E. HEIDEMANN & Zn

Boterstraat 13-15, tel. 2077  
Eekboerstr. 71, tel. 2708; b.g.g. 2349

**OLDENZAAL**



tricoloren  
drymasteren  
verven

Ootm.str. 47-49

Tel. 2091



**de zaak met meer  
dan 150 toonkamers**

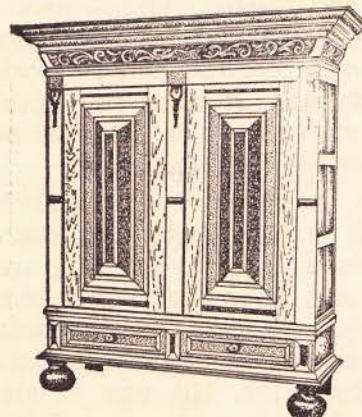
**Foto's könt nich kiekken**  
(Mer oonze foto's möj bekieken)  
fotohandel

## 't Kiekkeske

<b>KIP</b>	<b>KIP</b>	<b>KIP</b>
regelt Uw schade	deukt Uw auto uit	spuut Uw auto

AUTOSPUITBEDR./UITDEUKINR.  
Esstraat 6 — Tel. 2251 — Oldenzaal

<b>ERRES</b>	<b>PHILIPS</b>
TELEVISIE	
Ben Lansink Oldenzaal	
Grotestr. 20	Tel. 2981



Door de eeuwen heen een meubel-  
stuk, dat sfeer geeft in elk interieur.  
Permanente expositie in onze toon-  
zalen van vele modellen Gelderse  
kussen- en rankenkasten

**Smellink — Oldenzaal**

# Denekamp

Tassen en Lederwaren  
**GROBBE**

Brinkstraat 46 - Tel. 1456 - Denekamp

## DENEKAMP..

Dan een bezoek aan het museum:  
„Natura Docet”. Of een wandeling op  
't landgoed Singraven met watermolen  
en een rondleiding in het kasteel.  
Inlicht: VVV, Grotestr. 15. Tel. 1205; bgg 1310.

VOOR **KLASSIEKE EN**  
**STIJLMEUBELEN**

[tevens eigen fabrikaat  
naar eigen ontwerp]

## fa Busscher & zn

Woninginrichters  
Denekamp Tel (05413)1226-1478

Coöp. Aan- en Verkoopver.  
van de A.B.T.B.  
**DENEKAMP**



Veevoerders - Kunstmest - Bestrijdings-  
middelen - Land en Tuinbouw Art.

Metalen deuren en ramen:  
**OTTENHOF**  
Naaml. Venn. — Denekamp

Boerenleenbank  
**Denekamp**  
de bank  
voor iedereen



Autobus-  
onderneming  
Oldenzaal

Lijndiensten  
Oldenzaal - Denekamp - Grens - Nordhorn  
Moderne touringcars  
Uitgebreid reizenprogramma  
In de zomermaanden elke dag tochten in Overijssel  
en het Duitse grensgebied

## KRONIEK VAN DORP EN STAD

**D**ENEKAMP — In de 18e eeuw ziet Denekamp een snelle toename van zijn bevolking. Weliswaar tonen de hoofdgeldkohieren aan, dat tussen 1723 en 1764 het centrum van de bevolkingsvermeerdering is verschoven van oost-Twente naar Borne en het richterambt Almelo, bekijkt men echter de Twentse buurschappen afzonderlijk, dan heeft het kerkdorp Denekamp in deze periode te maken met een *'meer dan normale bevolkingsvermeerdering'* en zien bijna alle andere buurschappen in het richterambt Ootmarsum hun bevolking in 40 jaar tijds verdubbeld; <sup>1)</sup>.

De sterke bevolkingsgroei in het laatste kwart van de 17e eeuw en in het eerste kwart van de 18e eeuw in het richterambt Ootmarsum vertoont samenhang met de ernstige verwoestingen die hier voordien in de 80-jarige oorlog waren aangericht; (Borne en Almelo hebben onder deze oorlogsrampen blijkbaar in het geheel niet of in zeer geringe mate geleden).

### DENEKAMP IN DE 18de EEUW

Voor de groeiende bevolking van Denekamp was op de duur in de landbouw geen plaats, terwijl ook voor ambachtsheden niet in onbeperkte mate werkvoorhanden lag.

Onder hen, die in eigen omgeving geen bestaansmogelijkheden vonden, zijn er, die ver van huis en haard een werkkring zoeken. De historicus Slicher van Bath vermeldt, dat in 1748 uit de dorpen Denekamp en Tubbergen enige personen naar Holland vertrokken om daar te weven, een ander heeft een werkkring als smid in dat gewest gezocht; <sup>2)</sup>. De lijsten van de volkstelling van 1793 vermelden voor de buurtschappen der tegenwoordige gemeente Denekamp 52 weversgezinnen.

Overigens valt er ten aanzien van de werkgelegenheid in Denekamp in die tijd weinig te zeggen wegens het ontbreken van de geëigende bronnen. In Overijssel vindt men de beroepen eerst bij de volkstelling van 1795 vermeld. Er waren toen in de gehele provincie slechts een achttal jeneverstokers, wonende in Deventer, Zwolle, Goor en de buurschap Denekamp. Jenevertappers worden slechts driemaal vermeld en wel in Deventer en twee in het dorp Denekamp; <sup>3)</sup>.

De veeteelt blijkt in deze jaren te Denekamp geen rol van betekenis te spelen. Aan de hand van de lijsten van de rundveetelling voor het fonds ter bestrijding van de rundveepest in 1800 komt men in de veeteeltgebieden Salland en Vollenhove plus Kampen tot een gemiddelde van 10 stuks rundvee. De bezitters van de naar Twentse verhoudingen grootste veestapels, zijn de edellieden van de havezaten; zo bezit de eigenaar van 'Twickel' (Delden) 20 koeien, die van 'Herinkhave' (Fleringen) 10 koeien en 10 stuks jong vee. De Thouars op 'Singraven' (Denekamp) 16 koeien en 4 stuks jong vee; <sup>4)</sup>. □

1) Sl. v. Bath: 'Een samenleving onder spanning', blz. 79.

2) Idem, blz. 103.

3) Idem, blz. 117 en 145.

4) Idem, blz. 506—510.

[vervolg van blz. 3]

Tot op de dag van vandaag is de Brandehof's molen (in de volksmond 'de oude molen') in handen van de fam. Börgelink gebleven. Om aan de toenemende concurrentie van de geörganiseerde boeren (ABTB) het hoofd te kunnen bieden, sloopte men resoluut het wiekenkruis (zie foto) en liet men de maalstenen draaien op een ruwolie-motor. Na de 2de wereldoorlog deed de elektromotor hier zijn intrede. De Börgelink's hielden vol en drijven thans een bloeiend veevoederbedrijf.

De ontwakte 'bovenkruier' herinnert de toeschouwer niet zonder weemoed aan de idyllische dagen van weleer.

### ST. NICOLAAS WINDMOLEN

In 1859/1860 stichtten een zestal boeren (zie p. 11 van dit nr.) te Denekamp een 2de windmolen, die in 1902 geheel werd gekocht door de medeoprichter G. J. Derkman. Diens zoon J. H. Derkman hield het molenbedrijf draaiend, totdat de concurrentie van de Boerenbond hem in de dertiger jaren noodzaakte om uit te zien naar andere middelen van bestaan. Hij begon een kruideniersbedrijf en sedertdien is de molen, die gewoonlijk 'de molen van Derkman' of 'de nieuwe molen' werd genoemd, een prooi geweest van weer en wind. Het bouwsel, door onze tekenaar op de voorpagina van dit nummer in beeld gebracht, is nu 'n wrak. Het dak stort steeds verder in,

de ombouw biedt geen bescherming meer tegen sneeuw en regen, en ook de wieken bevinden zich in verregaande staat van ontbinding.

In augustus 1968 verkocht de weduwe M. E. Derkman-Blokhuis de St. Nicolaasmolen aan de Denekamper architect F. Knippers, die tot restauratie wil overgaan wanneer rijk, provincie en gemeente voldoende subsidie verstrekken.

Het is te hopen dat deze fraaie 'beltmolen', waar vroeger voornamelijk de boeren uit Beuning en hun rogge, haver en gerst lieten malen, voor Denekamp en de talrijke bezoekers van dit dorp bewaard kan blijven.

1) 'Singraven' (1948), blz. 80 ev.

2) W. H. Dingeldein: 'De Hoven van de marke Noord-Deurningen (Ov. Regt & Gesch., 64ste stuk, blz. 98 ev)

# hengelo

HET SPEELGOEDPALEIS

## Teutelink

Enschedesestr. 22, Hengelo

de **B**okdams  
voor DANSLES  
Drienerstraat 37  
Telefoon 13514

Het beste adres voor:

**GEDISTILLEERD, WIJN, BIER,  
LIKEUR, LIMONADE**

Fa. Jac. Krabbenbos  
Molenstraat 18

COOP.

**RAIFFEISENBANK**

BOERENLEENBANK

Parallelweg L.S. Hengelo Tel. 10061  
Bijkantoren: Oldenz.str. 168, Beukweg 81

- MEUBELEN
- TAPIJTEN
- BEDDEN

**E M PETRI** voor de moderne  
woningrichting! |  
MARKTSTR. 15

BLOEMSIERKUNST

## K. Hunia & Zn.

Tuindorpstraat 38, Tel. 12751

Timmerfabriek

## Hannink

Hengelo (O.) — Tel. 13701

Levering van:

kozijnen, ramen, deuren, trappen  
enz. voor utiliteits- en woningbouw

**H J. Krakers**

AANNEMERSBEDRIJF

Tel. **Hengelo** 12964

Nieuwbouw, Onderhoud- en Betonwerken

## PORTJE

Deldenerstraat 8  
Hengelo (O.)



DAMES-, HEREN-,  
KINDER-PYAMA'S  
EN -ONDERGOED,  
SCHORTEN, ENZ.  
Altijd goedkoop

**Ruischer en Hartgers**

Voor elektrische apparaten  
en installatiewerken

DRIENERSTRAAT 4 — HENGELO  
(tel. winkel: 14878 — tel. installatie-afd. 10436)



## HOBBYHUIS Hackfort

BERGWEG 9, HENGELO

## VIOS gebouw

Self Service

maaltijden à f 2.85

(Ook bij U aan huis)

Beekstr. 10, Hengelo

TEL. 05400-12612

**VERSTEEG's** veearve

veur hoes en earve

Molenstraat 20

Hengelo (O.) — Tel. 12207

**Bonneterie** SPECIAAL-  
ZAAK:

Blouses - Rokken - Vesten

Molenstr. 5, Tel. 17382, Heng.

Automobilbedrijf

## Van Laar

en

## Feijten

Enschedesestr. 127 - Tel. 13983 - Hengelo

DAF

## MORSINK

SOLASPECIALZAAK

Service

Weemenstraat en Kotmansweg

### Doe het zelf

Wij leveren hiervoor P.V.C. vloer- en  
wandtegels (reeds vanaf fl 5.80 p. m<sup>2</sup>),  
plakplastics, mozaiek, lijmen, beits etc.

VLOERENBEDRIJF

**A. F. Pierik &**

**F. Boerkamp n.v.**

Wolter t. Catestr. 5, Tel. 14064  
Hengelo (O.)

## H. ter Braak

Gasconvectoren, Haarden, Electro-  
en Sanitair

Bornsestraat 24

Tel. 16137

### Automobilbedrijf

ERNE

# FIAT

Delden.str 42  
Tel. 2120

vanaf:  
f 3799

# 500

BEHANG EN VERF

## Fa. Wed. J. Walhof

Beekstr. 29 Hengelo

## Broekhuis

de boekhandel  
met de grote keuze!

Enschedesestraat 19 - Hengelo

VERLICHTING

## v. Merksteijn

Burg. Jansenplein 35 - Tel. 18556

Een vluchtige blik op het 18de eeuwse dorp Denekamp en zijn omgeving wordt ons vergund door de reisbeschrijver Andries Schoemaker (anno 1730):

*„Denecham is een dorp gelegen in de proventie van Over Issel, grensende naar het graafschap Bentem: omtrent ter halver wegh tussen Ootmarschen en Gilhuys dicht aan het reviertje den Dinkel. Is een redelijk dorp in dat gewest maar gans niet regulier (niet ordelijk) en heeft rondom zig deftige zaaïlanden en houtgewas, dat zeer aangenaam voor 't oog is. . . .”*

## DE EEUW DER VERLICHTING

We zitten reeds in de 19de eeuw, wanneer een andere reisbeschrijver Denekamp bezoekt. Het is Herman Boom, die in zijn 'Reisportefeuille' van 1846 verslag doet van een tocht langs diverse dorpen en steden in Twente.

*'De gemeente Denekamp heeft verscheidene buurtschappen, en telt ruim 4000 inwoners, die meest hun bestaan vinden in landbouw en voor een klein gedeelte in 't fabriekwezen. 't Getal der R. Catholijken beloopt ongeveer 3500 en dat der Hervormden 500, terwijl de kinderen Israëls een personeel van 50 zielen uitmaken.*

*De R. Catholieke Kerk, die aan den H. Nicolaas is toegewijd, is gebouwd op de plaats waar de vorige dorpskerk stond en de pastorie werd voorheen bij beurten door de Regeering en den Bisschop van Deventer vergeven (was afwisselend in handen van katholieken en protestanten; red.).*

*De Hervormde Kerk werd in 1810 gebouwd.*

*Onder Denekamp liggen de havezathen Breklenkamp, Noord-Deurningen, Singraven, Harseveld en Bögelskamp; (—).*

*De marktgronden, bij de invoering van 't kadaster in de gemeente Denekamp aanwezig, besloegen eene oppervlakte van 4.646 bunders, 8 roeden en 77 ellen. Van deze zijn verdeeld de Markte van Denekamp met circa 652 bunders, Noord-Deurningen met 735 b., Lattrop met 571 en Agelo met 923 bunders, terwijl het plan van verdeling voor Tilligte, met eene oppervlakte van 420 bunders, ter goedkeuring aan de Koning is opgezonden. Van de verdeelde gronden mag men aannemen, dat gedurende tien jaar tijds één derde in bosch, bouw- of weiland is veranderd,' aldus H. Boom.*

Duidelijk treffen we Denekamp hier aan in de stroomversnelling van een nieuwe tijd, begonnen in de jaren 1795-1813 (Franse periode). De St. Nicolaaskerk is definitief toegewezen aan de rooms-katholieken, die in Denekamp het sterkste in getal zijn; (1810). De hervormden beschikken inmiddels over een eigen waterstaatskerkje, zo genoemd omdat de bouwplannen werden opgesteld door het

Departement van Waterstaat. De marken om Ootmarsum (Denekamp, Noord-Deurningen, Lattrop, Tilligte, Breklenkamp, Groot en Klein-Agelo, Nutter met Olden Ootmarsum) werden in 1818 samengevoegd tot één gemeente: Denekamp. De markinstelling was ontbonden, terwijl de markegronden ten tijde van Boom's bezoek aan de gem. Denekamp reeds voor 'n groot deel waren verdeeld onder 'gewaarden' en anderen. Alle privileges, verbonden aan geboorte, stand, godsdienst of woonplaats, waren afgeschafte. Het recht van de wind (tot aan de Franse Tijd een 'heerlijk recht') was vrij geworden, hetgeen in 1818 leidde tot de oprichting van de Brandehof's windkorenmolen te Denekamp (zie ook blz. 3 van dit nummer). De heer van Singraven, Marc Anton markies de Thouars, die zich fel tegen de stichting van deze molen had verzet, voerde in een bezwaarschrift aan de Koning ondermeer aan, dat in de nabijheid reeds drie windkorenmolens stonden, waarvan die te Rossum en De Lutte er voor den jare 1795 niet waren geweest, maar 'in de revolutionaire tijd opgerigt.'

Volgens de streekhistoricus C. J. Snuif<sup>5)</sup> nam de schout van Denekamp in 1822 deel aan een vergadering ten Stadhuize te Goor, waar werd bekeken, hoe dat nu verder moest met het onderhoud van de *Bandijk* aldaar. Genoemde dijk — een deel van de tegenwoordige straat door Goor — was onderhoudsplichtig bij de gewaarde boeren van alle Twentse marken, uitgezonderd de mark Ootmarsum (waaronder Notter, Olde Ootmarsum, Vasse, Mander, Tilligte en Ageloe) en de marke Driene, die vroeger een geheel vormde met Oele en Woolde. „Bij de nieuwe staatsinstellingen waren de publiekrechtelijke verplichtingen, eertijds op de marke rustende, vervallen en feitelijk overgegaan op de plattelandsgemeenten, die echter de plicht tot onderhoud niet erkennen." In 1829 kwam een regeling tot stand, waarbij het onderhoud van de voormalige bandijk ten laste kwam van het Rijk, tegen genot van de te Goor geheven tol.

De boer — temidden van de vele veranderingen — ploegde voort. Reeds lazten wij bij Boom, dat in de landbouwgemeente Denekamp het 'fabriekwezen' geen naam mocht hebben. Wel waren er — volgens Dingeldein<sup>6)</sup> — in de jaren na 1830 tal van kleine handweverijen verrezen, waar de mensen 'in 't sneltouw hingen' en een bitter klein loon verdienden, maar deze hebben zich niet ontwikkeld tot de grote en bloeiende bedrijven van de tegenwoordige grote industriecentra. „De poging van de gebroeders C. T. en J. E. Stork, om de nijverheid naar Denekamp over te planten, liep uit op een mislukking. Waar nu het mooie hotel 'Dinkeloord' staat, bouwden zij in 1852 een fabrieksgebouw, waar garens werden geveerd, die door handwevers werden verwerkt tot z.g. 'bont. (lees verder blz. 11)

## HEEMKUNDE



G. Frederiks (51) Almelo: ....Twente in beeld....

## STREEKMINNAARS KOMEN HANDEN TEKORT

ALMELO — Het is al zo dikwijls gezegd: wij mensen van de 20ste eeuw leven in een stroomversnelling. We behoeven slechts rond te kijken in eigen gewest om vast te stellen: *'het gezicht van Twente verandert met de dag'*.

We zouden heel wat minder weet hebben gehad van het oude Twente, wanneer niet door de jaren heen streekminnaars in woord en beeld vele waardevolle gegevens over dit gewest hadden vastgelegd. Wij denken aan de talloze geschiedkundige bijdragen van amateur-historici, die hun materiaal dikwijls hebben geput uit bronnen, welke thans veelal spoorloos verdwenen zijn. En geen enkele indruk zou ons zijn nagelaten van de vele oude gebouwen in Twente, waarvan we nu alleen nog maar de plaats kennen waar ze vroeger hebben gestaan.

Riddermatige havezaten als Huis Beugelscamp te Denekamp, het Gravenhuis in Noord-Deurningen en de Borg te Beuningen — de ene na de andere gesloopt — werden reeds in 1733 door MEYLING schetsmatig afgebeeld. Enkele jaren eerder (1729) trokken de vrienden C. PRONK en A. SCHOEMAKER door Twente, waar zij ondermeer een verfrissing gebuikten op de Hof te Boekelo en in het logement 'de Kolk' te Delden, beide huizen door hen in beeld gebracht en later met de grond gelijk gemaakt; (genoemde herberg te Delden werd dit jaar gesloopt).

Rijk in aantal zijn de tekeningen, die wij danken aan wijlen architect Jan Jans uit Almelo: uitmuntende schetsen van honderden Twentse boerenhuizen, veelal reeds door moderne woningen vervangen of geheel verdwenen.

En de tijd schrijdt voort. Jaarlijks verdwijnen bekende plekjes en moeten vertrouwde bebouwingen wijken voor nieuwe plannen. Werk in overvloed voor sloopbedrijven en aannemers, maar ook voor streekminnaars die er gelukkig nog zijn: vele vrije uren wijdend aan de optekening van Twente's huidige gezicht. Een gezicht, waarvan de trekken regelmatig veranderen.

G. FREDERIKS uit Almelo is zo'n minnaar. Naast zijn werk als melkman van de plaatselijke zuivel-fabriek gaat hij wekelijks met schetsboek en tekenstift op pad door het Twentse land.

*„Wanneer ik 's morgens vroeg op de fiets stap, weet ik nog niet waar ik terecht kom. Ik heb geen bepaald doel. Zie ik een mooie zandweg, dan fiets ik daar in. En ontmoet ik een boeiend objekt, dan stap ik af en maak er een schets van.”*

Uit zijn verzameling tekeningen kozen wij nevenstaande vier prenten, die een goed beeld geven van hetgeen G. FREDERIKS presteert. De schets van het marktplein te Borne, nog niet zo lang geleden vervaardigd, toont aan hoe veranderlijk de tijd is waarin we leven. De grutterij van de Erven Ten Cate (achtergrond) is vorige maand gesloopt, kort nadat de bedrijfsuitoefening werd gestaakt.

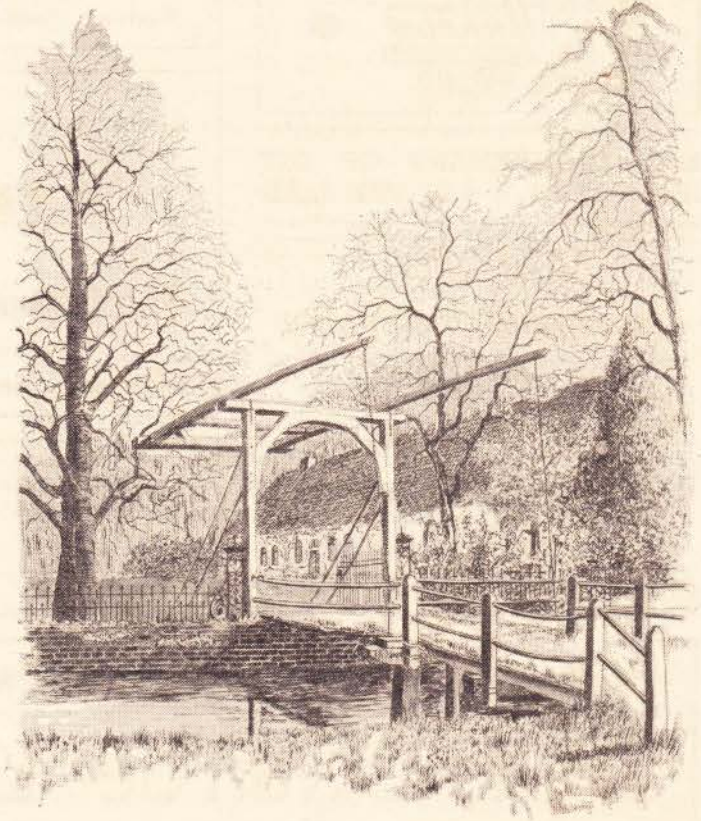
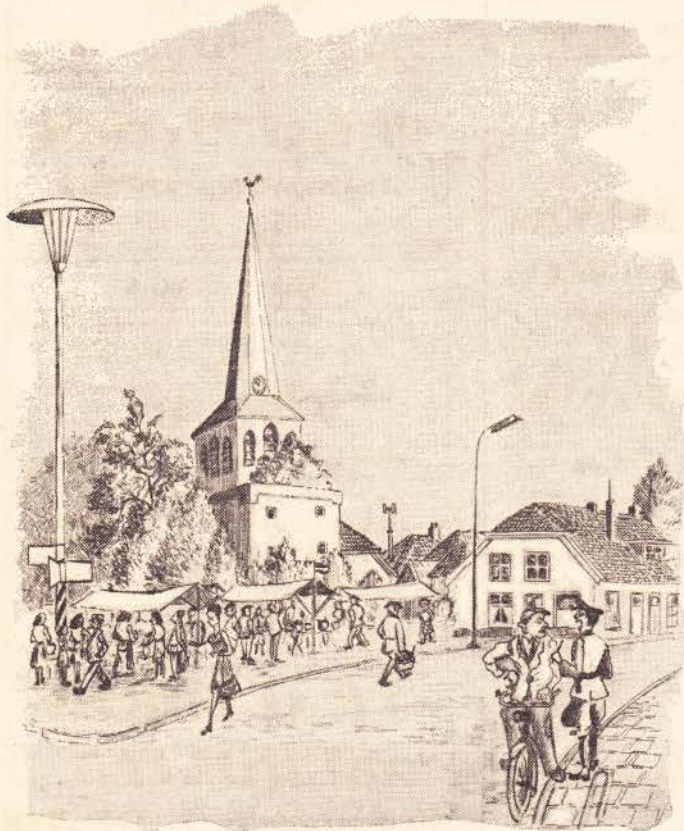
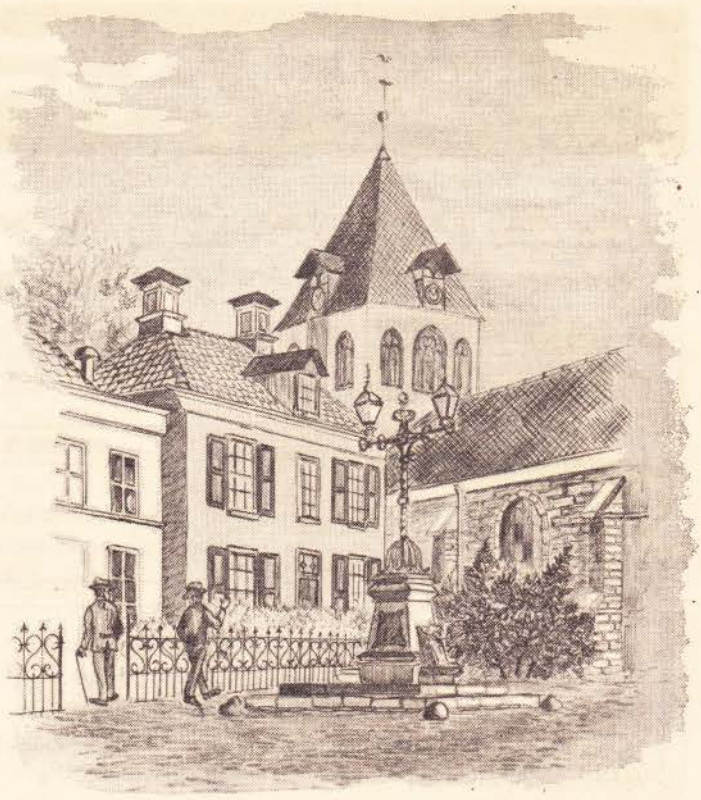
Het bekoorlijke bruggetje over de gracht van de havezathe Herinckhave te Fleringen (rechtsonder) bevindt zich — evenals het bijgelegen edelmanshuis met hulpgebouwen — in verregaande staat van verval, maar zal naar verluidt nu spoedig worden gerestaureerd.

De oude kerk te Delden is in de afgelopen jaren reeds grondig onderhanden genomen, maar de oude 'Pelmölle' te Rijssen en nog andere monumenten in de tekenportefeuille van FREDERIKS zullen weldra zijn verdwenen.... Samen met de vele boerderijen die het veld moeten ruimen voor nieuwe stadsuitbreidingen. Wie legt hun geschiedenis vast en registreert hun uiterlijk voorkomen? De streekminnaars komen handen tekort.

## BIJ DE TEKENINGEN

linksboven: 'Schôp' (nabij Rest. 'de Drost v. Tw.') Delden  
rechtsboven: Ned. Herv. Kerk Delden  
linksonder: Marktplein Borne  
rechtsonder: Bruggetje havezate 'Herinckhave', Fleringen





# SPAR



TUSSEN STADHUIS- EN ST. LAMBERTUSTOREN

OPTICIEN



Westeyn Woont Weemenstr. 15

Eethuis

„t Centrum”

(Eig. B. Droste)

BEEKSTRAAT 5 - HENGELO

prima keuken

Specialiteit: Zigeuner-Bief

Geopend van 23.30 tot 00.4 uur



VOLKSWAGEN

Onderhoud · Service · Verkoop

**AUTO-  
BEDRIJF HUISKES NV**  
 Deldenerstr. 134 - Hengelo

**Autospuitinrichting  
BEVELSBORG**

 Ingericht met moderne AUTOSPUIT, en  
 MOFFELCABINE  
 BINNENHAVEN 68 TEL. 14432

SINDS 1845:

## Van Wezel

Transport — Montage

Kraanverhuur

Tel. Hengelo 19541

Tel. Amersfoort 11333

„Wiej veurt van allens”

Makelaarskantoor

## ROTTINK N.V.

Deldenerstraat 36-38, Telefoon 13041, Hengelo (O.)

VASTE GOEDEREN ♦ ASSURANTIËN ♦ HYPOTHEKEN

 IJzerwaren, Gereed-  
 schappen, Bouwbeslag,  
 Tuin- en Huish. artik.


### Het wonder van Hengelo

Willemsplein 37  
HENGELO

Magazijn voor

Rijwielen, Onderdelen en Electra

Garage

## J. WARMINK

en Zoon

### Datsun-dealer

VOOR

### Hengelo en omgeving

 Voor uw cursus Steno, Typen, Ta-  
 lencorresp., Avond-Ulo, Middenst.,  
 Privé-secretaresse, Boekhouden naar:

## V.T.S.

 Steynstr. 51-53  
Tel. 12406

Heel Twenteland koopt bij:

Woninginrichting

## Van Dijk

Drienerstraat 12, Tel. 13837

## B.G.J. Meekes

### Autospuitinrichting

AARDOLIESTR. 16 TEL. 17529

Diverse plaatsen

BOERENLEENBANK

## Weerselo

Verzorgt al uw bankzaken. Hoogste spaarrente.

Boerenleenbank De Lutte

MET KANTOREN TE DE LUTTE

OVERDINKEL, GLANERBRUG

Hoge rente voor al Uw ingelegde spaar-  
gelden. Lage hyp.- en voorschot-rente

## TRACTOREN

## SCHOLTEN

Deurningen - Tel. 228

## Schoenen en reparaties

 Marktstraat 19  
Hengelo

# SJOERD van der LAAN

EEN ABONNEMENT OP DIT  
BLAD KOST f 4.80 PER JAAR
 Voor al uw  
 elektrische installaties  
 op elk gebied

## N.V. Electro

## Techn. Bureau

v/h Sterckel

BEEKSTRAAT 10a - HENGELO

[Vervolg van blz. 7: 'Kroniek van Denekamp']

In 1853 brachten zij de bontweverij over naar Hengelo, maar zij handhaafden enige calicotweverijen in het dorp Denekamp. Deze gingen evenwel na enige tijd teniet en het gebouw aan de Dinkel werd in 1873 verkocht aan W. J. Stork, die het tot handweverij inrichtte en later tot stoomhoutzagerij. De textielnijverheid had dus slechte kansen in „n daorp”, naar men zegt, omdat de Denekampers niet de rechte lust hadden in de fabriek te staan, aldus Dingeldein. Misschien is dit wel een gunstige beschikking van het lot geweest, waardoor het dorp gevrijwaard werd van industrialisering. Men hield zich liever bij de landbouw, het ambacht en de winkelnering.” [Voor nadere gegevens en cijfermateriaal betreffende de huis- en fabrieksnijverheid te Denekamp in de 19de eeuw zij o.a. verwezen naar het ETIO-rapport over Denekamp; 1942.]

Een bescheiden vorm van 'vreemdelingenverkeer' en 'goederenvervoer' zal enige afwisseling hebben gebracht in het dagelijkse leven van het grensdorp Denekamp. Een bericht in de Twentsche Courant van 31 jan. 1846 maakt melding van een diligence uit Hamburg, die op weg naar Oldenzaal in de gemeente Denekamp door de Dinkelbrug zakte en 'met zijn zwaren last geheel en al in de rivier stortte;').

In 1859/1860 stichtte Johannes Johannink (wonend op het erf Johannink te Noord-Deurningen) met vijf anderen een nieuwe windmolen aan de Ootmarsumsestraat te Denekamp, waarin elke deelgenoot 900 gulden bijdroeg. (De overige compagnons waren Joh. Gerardus Johannink (zoon van voornoemde oprichter), B. Tijans (op Rieckman te Beuningen), Gerrit Jan Derkman (buurschap Denekamp) Johannes Adolphus Koehorst en Theodorus Verhoeven (Denekamp; <sup>5</sup>).

De stichting van een 2de windmolen, waarmee Denekamp nu drie korenmolens telt (zie blz. 3 van dit nummer), getuigde bepaald niet van een vooruitziende blik; de nieuwe molen — vernoemd naar de kerkpatroon St. Nicolaas — was dan ook geen langdurig, werkzaam leven beschoren. Het is juist in die tijd, dat alom de stoomkracht wordt ingevoerd. De Twentse industrie trok zich samen in enkele steden; (Almelo kreeg in 1855 een vaarweg naar Zwolle, tien jaar later waren Almelo en Hengelo per spoor bereikbaar, Enschede in 1868). Van 1860—1890 heeft de ontwikkeling van de stoomnijverheid de huiswevers gedwongen naar de stad te verhuizen. De trek naar de industrie-centra wordt tot uitdrukking gebracht in de cijfers van het inwonertal. Een langzame groei vond nog plaats tot 1860. Daarna — in de periode der snelle mechanisatie — trad een daling op tot 1895. Enige

cijfers zijn wel frappant. In 1830 bedroeg het aantal inwoners van de gemeente Denekamp 3.820. In 1860 — het jaar van genoemde molenbouw — is dit aantal gestegen tot 4.377 inwoners. In 1895 is het bevolkingscijfer gedaald tot 3.825 inw., dus vrijwel evenveel als 75 jaar eerder.

Aan het einde der 19de eeuw was Denekamp een agrarische gemeenschap met een sober bestaan en gebrek aan uitbreidingsmogelijkheden. Eerst de 20ste eeuw zou ruimere mogelijkheden bieden.

(wordt vervolgd)

5) 'Verz. Bijdr. tot de Gesch. v. Tw.', blz. 268.

6) 'Het land v/d Dinkel' (1948), blz. 95 ev.

7) 'Tw. Eigenheimers', blz. 371; (voetnoot).

8) W. H. Dingeldein: 'Het erf Zwiep in Nrd. Deurningen' (1951); manuscript Bibl. Oudheidkamer Twente, Rijksmuseum Enschede.

## REGIONALISME

### POLITIEKORPSEN BANDSTAD-GEMEENTEN AANEENGESLOTEN IN POLITIEKRING

HENGELO — Het aantal korpsen gemeentepolitie in ons land zal drastisch worden verminderd, wanneer de Staten-Generaal hun goedkeuring hechten aan het voorontwerp tot wijziging van de politiewet, ingediend door de ministers Beernink (Binn. Zaken) en Polak (Justitie). In Overijssel zal dan alleen Zwolle nog over een eigen politiekorps beschikken. Verder zullen er zogenaamde politiekringen geformeerd worden, waarin de huidige korpsen worden ondergebracht. Eén zo'n kring zal gevormd worden door de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hengelo en Oldenzaal. De andere kring in Overijssel zal bestaan uit de korpsen Deventer en Diepenveen. De rijkspolitie in Borne en Diepenveen zal zich in dat geval tooien met het predikaat gemeentepolitie. Een aantal bestaande korpsen gemeentepolitie in Overijssel zou dan Rijkspolitie worden. Dit zijn de korpsen van de gemeenten Hardenberg, Hellendoorn, Kampen, Noordoostpolder en Steenwijk.

### TWENTS CENTRUM VOOR AMATEURTONEEL

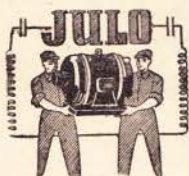
HENGELO — Op een buitengewone vergadering van het Overijssels Centrum voor het Amateurtoneel is besloten om een Twents Centrum voor Amateurtoneel op te richten.

*Van 't nieuwe bestuur 'Twents Centrum Amateurtoneel' maken deel uit de volgende personen: de heren J. Kessler uit Beckum, J. Hazewinkel uit Rijssen, H. Nuberg uit Enschede en voor het jeugd-toneel R. Tukkers uit Oldenzaal. Verder mevr. Stobbelaar uit Hengelo, mevr. R. Grijsens uit Hengelo en mej. Statégie uit Losser.*

# enschede

**A. v. d. Leest** Radio  
Enschede Televisie

Radio onderdelen - Electrotechnische artikelen  
Erkend reparateur en installateur  
OLDENZAALSESTRAAT 39 — TEL. 10688



Motor defect?  
naar **JULO**  
direct !!!

Pyramontstraat 15 · 19  
ENSCHÉDE

**BOERENLEENBANK**

Enschede-Lonneker

de bank voor iedereen!

FAZANTSTR. 116, ENSCH. - Bijkant.: Boule-  
vard 1945 Enschede; Scholt. Reimerstr. 31, Lon.

**oostvogel**  
sinds  
1795

ENSCHÉDE

Haverstraatpassage 1-3

Fijnhout- en Triplexhandel

Fa. W. LANGE

Spelbergsweg 37, Tel. 4538

levert: Fijnhout, Triplex, Hard- en  
zachtbaard, Vlas- en spaanplaat enz.

ADVERTEREN IS ETALEREN

Voor

lijn- en rastercliché's

**Clichébedrijf**

**NV v/h Firma  
M. J. v. d. Loeff**

Achter 't Hofje 3-7, tel. 19266

Verschenen:

W. Dingeldein,

**SINGRAVEN**

2e druk van dit fraaie boek, al  
jaren niet meer verkrijgbaar.  
110 blz., met 40 foto's, geb. 9.75.

Bij Uw boekhandel en uitgever

**Uitg. WITKAM, Enschede**  
de Klomp 22 (tel. 05420/12773)

**FA. H. v. d. BERG**

OLDENZAALSESTRAAT 65 — TEL. 12543  
**STEUNZOLEN, ELAST. KOUSEN,  
BREUKBANDEN**

Leverancier voor alle ziekenfondsen

Het bekende adres voor het  
leveren van alle bekende merken

**gazon- en motormaaiers**

(ABNER. BRILL. FOLBATE, HUSQVARNA)



Fijn-  
slijperij **H. v. d. Meer en zn**

BLEEKERSTR. 18 - ENSCHÉDE

Voor herenkleding

het beste bij **Besters**

Van Loenshof 12, Enschede

TELEVISIE

HOOR  
APPARATEN

RADIO

*Blijvende service!*

**Jan LANGKAMP**  
LANGESTR. 52 TEL. 24695 ENSCHÉDE.

**S. TEN CATE**

STAALHARDERIJ

Hessenweg 1 - 9 — Tel. 15413

**MINTEX-REMDIENST**

Dr. Benthemstr. 35 — Tel. 15418

**ADOLFS & PENNINK**

**studieboeken**

**pocketbooks - romans**

Een **BRIL**, die werkelijk prettig zit  
is gemaakt door

**Remmelt Pit**

Kalanderstraat 24-26

Enschede



Van Loenshof 10

Filiaal: Olliemolensingel 37

Tel. 15271

Tel. 16118

**Machinefabriek**

**ARENS & Zn**



**tandwielen**

Perikweg 52

Wee rekken kan geet naor  
zölfbediening

**PARAAT**

Glanerbrug: bie TET-bushalte  
In 'n lunchroom kô'j lekker etten en dreenken

**FOLKLORE**

**OUD-TWENTE  
HERLEEFT  
IN MARKELO**

MARKELO - Voor de a.s. zomer-  
maanden heeft Markelo weer di-  
verse evenementen op het va-  
kantie-programma staan.

Van 26 juli tot en met 17 aug.  
zullen de boerderijen in de om-  
geving van het dorp 's avonds  
tussen 20.30 en 22.30 uur ver-  
licht zijn.

In het Openluchttheater 'de  
Kösterkoele' nabij de Goorseweg  
zullen 130 Markeloërs — waar-  
onder de boerendansers en mu-  
zikanten van de boerenkapel —  
'n ouderwetse boerenbruiloft op-  
voeren. Dit kijk- en luisterspel  
zal plaats vinden op 10 juli, 17  
juli, 31 juli en 7 aug. 20.00 uur.

Van 10 juli tot en met 23 juli  
zullen in de Openbare Lagere  
School te Markelo oude ambach-  
ten worden gedemonstreerd, zo-  
als kantklossen, mutsenmaken,  
spinnen, weven, doorkrollen, gao-  
stokmaken en koperslaan.

## UIT STAD EN STREEK

### INSPRAAK STUDENTEN

ENSCHEDA — Studenten, docenten, staf, directie en bestuur van de katholieke sociale academie te Enschede bespraken op 15 mei de verlangens van de studenten naar meer inspraak. Men wil op korte termijn nieuwe gesprekken beginnen over grotere medezeggenschap.

Op de Sociale Academie Twente te Hengelo hebben enkele gesprekken over het medebeslissingsrecht deze maand geleid tot het plan, een academieraad in het leven te roepen.

Op de Technische Hogeschool Twente, waar al enige tijd een regelmatige communicatie bestaat tussen het dagelijks bestuur van de THT en de Studentenraad, heeft genoemde Raad in april per brief aan het dagelijkse bestuur van de THT meegedeeld verdere contacten nutteloos te vinden indien niet eerst wordt voldaan aan de eis tot meer openheid. Er leeft bij de studenten de mening dat zij alleen op de hoogte worden gebracht van zaken, die het dagelijks bestuur functioneel wil loslaten.

De actie in Enschede valt samen met de discussie over democratisering van het onderwijs aan tal van Nederlandse universiteiten. (In lands hoofdstad leidde het groeiende onbehagen onder de studenten op 16 mei tot de bezetting van „t Maagdenhuis”, het administratief centrum van de universiteit van Amsterdam. In Tilburg kwam op 7 mei een einde aan een negen-daagse bezetting van de katholieke hogeschool door 1500 studenten, nadat senaat en curatoren die dag het recht van de studenten op medebeslissing zonder voorbehoud hadden erkend. In Nijmegen en Leiden werden door de studenten discussie-centra ingericht. In Utrecht en Groningen hadden de universiteitsbesturen zich al vóór de 'woelingen' in principe bereid verklaard de studenten en andere groepen te betrekken bij het bestuur en beheer van de universiteiten.)

### ABTB-SAASVELD IN HET GOUD

SAASVELD — De standsorganisatie ABTB te Saasveld vierde op 13 mei haar 50-jarige bestaan. Dit gouden jubileum viel samen met de traditionele oogstdankviering, waarvoor een dag eerder de inzameling plaats vond van oogstproducten en pecuniagaven (geldelijke bijdragen) ten behoeve van de slotzusters Carmelitessen in 't klooster Zenderen

### BOEKELOSE MELKINRICHTING 75 JAAR

BOEKELO — De 'Boekelose Coöperatieve Stoomzuivelfabriek' vierde op 14 mei haar 75-jarige bestaan en schonk bij die gelegenheid aan de gemeente Enschede f 5.000.— voor een sociaal doel.



### CREATIEF CENTRUM HENGELO

HENGELO — In het voormalige nonnenklooster aan de Thiemsbrug te Hengelo is op 30 mei een Creatief Centrum geopend. Ongeveer 60 belangstellenden, waaronder veel hippe jongelui, woonden de openingsmanifestatie bij.

Het centrum heeft de beschikking over een gedeelte van de 1ste etage alsmede over de 2de verdieping van het klooster; (gelijkvloers hebben buitenlandse gastarbeiders een ontmoetingscentrum).

Het C.C. wil geen vormingsinstituut zijn, maar aan belangstellenden zowel ruimte als gereedschap en materiaal verschaffen voor creatieve bezigheden. Er zijn geen privé-ruimten en er is geen artistieke supervisie. Een manifestatie-groep draagt de zorg voor de dynamiek binnen het centrum, dat voor iedereen toegankelijk is. Kunstzinnige werken kunnen in een permanent winkeltje zowel worden gekocht als gehuurd. Het geheel wordt gekompleet door een sociëteit voor ontmoetingen, discussies en konsumpties.

Vanaf 31 mei zullen doorlopend werken worden uitgesteld van deelnemers aan het centrum.

Het voormalige St. Antoniusklooster maakt deel uit van een ontwerp-bestemmingsplan/grootwinkelbedrijven en zal over enige jaren worden afgebroken.

met de Kunst blijf je lachen.

(Adv.)

**almelo** 

drogisterij – parfumerie  
**PRÜMERS**  
Bornsestraat 72 – Tel. 5650  
Het huis voor geschenken

**Nutsspaarbank**  
**UW bank**  
Hoofdkantoor Almelo  
WIERDENSESTRAAT 22  
Bijkantoren te Almelo, Wierden,  
Vriezenveen, Rijssen, Nijverdal en  
Coevorden

Het Twentse Serviezenhuis  
**Heeringa & Co**  
**Grotestr. 79, ALMELO**  
**Nieuwstr. 36 Hengelo**  
Wedgwood, Spode,  
Royal - Copenhagen

Coöperatie  
**De Landbouwcoöperatie**  
is een bolwerk ter beveiliging  
ter verdediging  
ter bevordering  
van de economische belangen  
van de vrije zelfstandige onder-  
nemers in de landbouw te weten  
de Boeren.  
**COÖP. LANDBOUWERS-  
BANK EN HANDELSVER.**

**ADVERTEREN IS ETALEREN**

■ VEEVOEDER  
■ KUNSTMEST EN  
■ LANDBOUW-  
[BENODIGDHEDEN  
in de beste kwaliteiten !!!  
Door grote omzet **A.B.T.B.**  
lage prijzen bij **ALMELO**

Veur MEUBELS en allens, wat  
er zo biejkomp kieken, naar:  
**TOON** a.d. **Tuinstraat**  
Tel. 3880

In vroger dage daansen de leu op  
de dell 'n veertoer. Weer völ later  
'n zeuvenspoonk. Rechtervoortfoxtrot,  
wals en cha cha cha in niemoodse  
daansscholen:  
**Wim POLMAN**  
Ootmarsumsestraat 26 – Tel. 4880

**FOTO ROOS** SINDS  
1905  
foto-service  
Bornsestraat 26, Tel. 2563

**DIVERSE PLAATSEN**

BOERENLEENBANK  
**Wegdam**  
Voor alle bankzaken, Voorschotten,  
Credieten en lopend rekeningverkeer.

Coop. „De Landbouw” W.A.  
**GOOR**

Het adres voor:  
Mengvoeders onder C.L.O.-  
contrôle, Meststoffen, Brand-  
stoffen, Bestrijdingsmiddelen,  
Kruidenierswaren, Landbouw-  
werkzaamheden enz.

Wie helpt met an de  
bleui en veuroetgang  
van **MARKEL**  
met wiede umgeffing

- Coöp. Boerenleenbank en
- Coöp. Landbouwvereniging

DENKT BIJ HET OPLOSSEN  
VAN UW PROBLEMEN  
**RUIMTEVERWARMING**  
OOK AAN AARDGAS

**Gem. Energiebedr. Rijssen**

Met onze mengvoeders altijd de  
hoogste productie. **Kunstmeststof-**  
fen; keuze uit vele soorten. Ruim  
gesorteerd in **vaste brandstoffen.**  
Bij ons is het rustig en voordelig  
**tanken** voor brommers, auto's en  
tractoren.

**C.A. & V.V. BORNERBROEK**

BOERENLEENBANK

**Albergen**

De SPAARBANK voor stad en land  
Maak gebruik van lopende rekeningen  
Alle inlichtingen aan de bank

C.L.V. LANDBOUWERSBELANG

**Haaksbergen**

C.L.O.-mengvoeders  
Ruwoeders  
Brandstoffen

BOERENLEENBANK

**Bornerbroek**

■ De SPAARBANK ■ verder alle  
voor iedereen BANKZAKEN

COOP. ZUIVELFABRIEK

**De Eendracht**  
**ROSSUM**

Het beste adres voor alle zuivelprodukten

WAVIN DEALER

P.V.C.-rioleringsbuizen, regenwateraf-  
voerbuizen, draineerbuizen, kiezelbak-  
ken, ontluichtingskappen, ontluichtings-  
pannen, dakramen, Plastic folies, Pla-  
stic schuimprofielen, Polyester golfplaten  
VOOR ALLE KUNSTSTOFFEN:

**MORSELT**  
**BOUWMATERIALEN C.V.**  
Industriestr. 8 - BORNE - tel. 05409/1166

**ADVERTEREN IS ETALEREN**

**SIMCA-DEALER**  
**TINSELBOER JANSEN**

Marktstraat 18 - Tel. 1288 - BORNE

Wilt ge werkelijk bromfiets-  
genot? Koop dan een Zun-  
dapp, Batavette of Motom.

De beste bromfietsen en de beste service.

Waarom een horloge, dat U  
telkens moet opwinden?  
Een Zwitsers automatisch horloge  
windt zichzelf op!

**Ruud Knoef**

BORNE

Grotestr. 239 (naast Huish.school)

## LOSSER DEMONSTREERDE IN ZWOLLE

LOSSER — Per speciale trein, die voor deze gelegenheid tot midden in het dorp reed, vertrokken op 20 mei honderden schoolkinderen uit Losser naar Zwolle om te demonstreren voor de verbetering van de weg Losser-Oldenzaal. Onder de velen, die dagelijks van deze weg gebruik maken, zijn meer dan 200 kinderen welke in Oldenzaal of Losser op school gaan. Sinds 1966 vonden op de Oldenzaalsestraat 57 ongevallen plaats, waarvan 4 met dodelijke afloop. Alleen dit jaar al moesten 15 ongevallen worden genoteerd. In een petitie aan het provinciaal bestuur werd verzocht om zo spoedig mogelijk voor de gehele Oldenzaalsestraat een snelheidsbeperking van 70 km. per uur in te voeren en op korte termijn de aanleg te bevorderen van een parallelweg voor langzaam verkeer.

Het verzoekschrift, bekrachtigd door 1800 handtekeningen, werd op de stoep van het Provinciehuis in ontvangst genomen door de Com. der Koningin, jhr. mr. dr. O. F. A. H. van Nispen tot Pannekoek ten aanschouwe van de jonge betogers uit Losser. Het aciecomité kreeg de toezegging binnen drie weken bericht te zullen ontvangen.

## VERONTRUSTING OVER GEHEIMZINNIGHEID RONDOM SPLIJTSTOFFFABRIEK IN ALMELO

HENGELO — Het jongeren centrum FASHION (trefpunt Hildegrimschool te Hengelo) heeft in samenwerking met een aantal leden van politieke partijen — waaronder de PSP, CPN en PvdA — de 'actiegroep UC' opgericht; [*Ultra Centrifugeproject Almelo*].

In een motie aan minister De Block van Economische Zaken spreken zij hun verontrusting uit over 'de geheimzinnigheid' rondom de oprichting van een uraniumfabriek te Almelo. Men vreest het gebruik van uranium voor nucleaire wapens, gezien het feit dat ook West-Duitsland in het project deelneemt. Aangedrongen wordt op openbaarmaking van alle politieke, economische en technische aspecten van het Ultra Centrifugeproject, opdat de bevolking kan meewerken aan 'n democratische besluitvorming.

## DANSENDE PINKSTERBRUIDJES IN BORNE

BORNE — Wie mocht denken, dat het Pinksterbruidje bij de Twentse jeugd van nu heeft afgedaan, zou op de 1ste pinksterdag in Borne tot andere gedachten zijn gekomen. Om 12 uur in de middag trokken meer dan honderd pinksterbruidjes door de buurten om elkaar vervolgens tegen 1 uur in het dorpscentrum te ontmoeten voor een dans onder de Pinksterkroon.

## BOEKEN

### OET MIEN JONGENSJAOREN

„A'j zulm wat oulder wodt en iej deenkt is terug an owwe jongsjaoeren, dan kom iej pas tot 't begrip, dat dee tied de geneuglijkste tied van ow leewn is wes,” zegt HENDRIK EITINK in zijn zojuist verschenen verhalenbundel 'Oet mien jongensjaoren'. De auteur, van wiens hand kort geleden een gedichtenbundel verscheen ('Waorum zo gow vergett'n') ontpopt zich in deze nieuwe uitgave als 'n geboren verteller en een vaardig 'platschriever', zij het, dat op zijn wijze van spellen wel wat aan te merken valt.

EITINK, die eerst op latere leeftijd ging schrijven, begint zijn reeks van 14 vertellingen met het ophalen van herinneringen aan zijn jeugd jaren in Enschede. Verschillende kinderspelen van die tijd („Heupke op”, „Kets'n”, „Hakspion” enz.), diverse volkstypen — waaronder „'n Pouter”, die ventte met wit zand voor het bestrooien van vloeren en het schuren van klompen — verplaatsen de lezer naar het Enschede van een halve eeuw geleden, toen in de straten nog gaslantaarns stonden en Duitse straatmuzikanten speelden. Het katekwaad, zonder welk een jongensleven schijnbaar niet geslaagd mocht heten, neemt in deze herinneringen een ruime plaats in.

Je-reinste-kolder wordt ten tonele gevoerd in de schetsen „'n Tractor”, „'t Höfke van Femia” en „het Petret en 'n Haan'n”; absurditeit, die doet herinneren aan de dol-dwaze scène's in de Twentse revue's van weleer.

In de vertelling „'t Oule Graats” geeft de schrijver blijk van levenservaring, gevoeligheid en humor.

Een verhalenbundel die aansluit bij een traditionele dialectschrijverij: 't vertrouwde huis-en-tuin gegeven (jeugd, familielevens, een dagje uit 'naor de Pruus', en een bezoek aan een tentoonstelling), zonder probleemstellingen en literaire pretenties.

UITGEVERIJ WITKAM ENSCHEDE — [5.95]

### 'OMME SONDERLINGE LIEVE'

De gemeenteraad van Vriezenveen stelde op 9 mei een subsidie van f 1.500.— beschikbaar teneinde de uitgave te steunen van 'n Vriezenveen's dialectwoordenboek, samengesteld door dr H. Entjes (49), dialectoloog te Groningen.

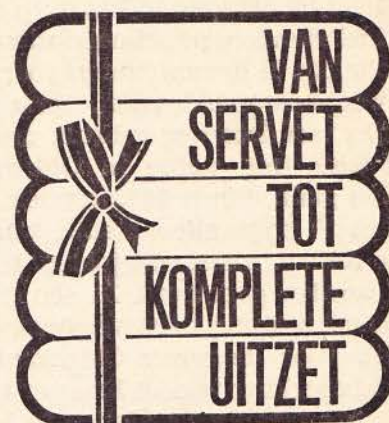
De titel van het boek is gebaseerd op enkele woorden, die voorkomen in een brief, door de graaf van Almelo in het midden van de 14e eeuw geschreven bij wijze van koopacte om vast te leggen, dat hij bepaalde veengronden en moerassen ten noorden van Almelo voor de grondvesters van Vriezenveen in erfpacht afstond. De graaf deed het, zoals hij schreef, 'omme sonderlinge lieve' voor dit gebied.

## GENTLEROY VOOR VRIJETIJD- KLEDING

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN  
GEBR. VAN HEEK N.V. ENSCHEDE.



## JORZOLINO



KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN  
JORDAAN - TER WEENE N.V. HAAKSBERGEN

### WIJ ZOEKEN EENZAME MANNEN!!

Meer dan 5000 serieuze eenzame Duitse vrouwen hebben hun lot in onze handen gelegd.

Zij zoeken een goede man om verder samen het leven te delen in voorspoed en tegenspoed.

Zij vragen een goede man en stellen geen hoge materiële eisen. Aangezien wij geen avonturiersters kunnen gebruiken zijn deze dames verplicht voor de eerste persoonlijke kennismaking naar U toe te komen.



VRAAGT U EENS ONZE UITGEBREIDE KLEUREN REPORTAGE.

U ontvangt deze zonder kosten en verdere verplichtingen.

Het Duits-Nederlandse Bemiddelingsbureau

# P. v. NIEUWENHOVEN

POSTFACH 1466, 424 EMMERICH W.DLD.



### ERICA-SERVICE

Doe het zelf en maak van uw tuin een LUSTHOF. Kosteloos maakt ERICA voor U een grondplan. Vraagt inlichtingen.

N.V. Aanneming-Mij. vh.

## H. W. TE PAS

Enschede

Burgerlijke en Utiliteitsbouw  
Gewapend Betonbouw  
Grond- Water- en Wegenbouw

ADVERTEREN IS ETALEREN

## VéGé

voor <sup>U</sup> <sub>W</sub> levensmiddelen

guller met zegels.. guller met guldens

Op VéGé-artikelen steeds  
10 0/0 kort. in geldzegels